

ІНФОРМАЦІЯ

про підсумки виконання у 2025 році та реалізацію у 2026 році прийнятих законів, рішень виконавчої влади, положень колективних договорів і угод у частині захисту трудових, соціально-економічних прав працівників закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти та інших установ освіти Одеської області

Комітет Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України, комітети територіальних організацій Профспілки з метою забезпечення ефективного соціально-економічного захисту працівників освіти у 2025 році здійснювали системний моніторинг виконання прийнятих законів, рішень органів виконавчої влади, положень колективних договорів і угод, а також аналіз досягнутих результатів у частині захисту трудових і соціально-економічних прав працівників закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти та інших установ освіти Одеської області.

Проаналізовано стан дотримання чинного законодавства, положень колективних договорів і угод у закладах та установах освіти 82 територіальних громад (крім Маразліївської ТГ), де діють ППО галузевої Профспілки.

На підставі поточної інформації та підсумкових матеріалів, наданих комітету обласної організації Профспілки, здійснено узагальнений аналіз показників соціально-економічного захисту працівників у 2025 році.

Заробітна плата протягом року виплачувалася своєчасно, двічі на місяць, у терміни, встановлені колективними договорами. Оплата за період щорічних відпусток та допомога на оздоровлення педагогічним працівникам здійснювалися одноразово до початку відпустки відповідно до вимог законодавства.

У ході аналізу розмірів надбавки за престижність педагогічної праці в закладах освіти територіальних громад встановлено, що підходи до її визначення є нерівномірними та суттєво відрізняються залежно від громади й типу закладу освіти. Розмір надбавки коливається від мінімальних 5% до максимальних 30%.

За результатами проведеного аналізу встановлено, що 14 територіальних громад забезпечували **високий рівень надбавки за престижність педагогічної праці -30%**, а саме: Біляївська, Вигодянська, Визирська, Знам'янська, Саф'янівська, Фонтанська, Маяківська, Дачненська, Нерубайська, Петровірівська, Плахтіївська, Піщанська, Таїровська, Усатівська. У зазначених громадах надбавку встановлено на максимальному рівні для всіх типів закладів освіти, що перебувають на профспілковому обліку.

24 територіальних громади області належать до групи із **середнім рівнем надбавки (20–30%)**, який, як правило, встановлюється для педагогічних працівників закладів загальної середньої та дошкільної освіти.

До групи громад із **низьким рівнем виплати надбавки (10–15%)** належать: Окнянська, Миколаївська, Тузлівська, Ізмаїльська, Бессарабська територіальні громади.

Водночас у **мінімальному розмірі — 5%** надбавка за престижність педагогічної праці виплачувалася **всім педагогічним працівникам** в Ананьївській та Овідіопольській територіальних громадах.

Аналіз у розрізі типів закладів освіти свідчить, що у більшості територіальних громад найвищі надбавки встановлюються для закладів загальної середньої освіти, зокрема для педагогічних працівників початкових класів та класів Нової української школи. У закладах дошкільної освіти (ЗДО) спостерігається диференціація розмірів надбавки: керівники закладів, як правило, отримують вищі відсотки порівняно з вихователями та іншими педагогічними працівниками. Надбавки у закладах позашкільної освіти (ЗПО) здебільшого є нижчими, ніж у ЗЗСО та ЗДО, що свідчить про наявність дисбалансу в системі оплати праці педагогічних працівників різних типів закладів освіти.

Матеріальне стимулювання педагогічних працівників здійснювалося у 31 територіальній громаді (в 2024 році - в 34 ТГ). Стимулювання пов'язане переважно з професійними досягненнями педагогів та результатами учнів (олімпіади, конкурси, спортивні змагання), а також з ювілейними датами та професійними святами. У 51 громаді система преміювання відсутня або інформація про неї не надана.

Матеріальне стимулювання педагогічних працівників здійснюється у вигляді премій у фіксованих сумах 2000–5000 грн, при цьому в окремих територіальних громадах застосовуються підвищені премії до 14 100 грн, а також у формі премій і надбавок у відсотках до посадового окладу: 100% — для переможців обласних, всеукраїнських або міжнародних конкурсів та педагогів, які їх підготували; 50–60% — для учасників змагань, тренерів і викладачів; від 10% до 100% — за диференційованим підходом залежно від рівня досягнень.

Категорії педагогічних працівників, які заохочуються: переможці предметних олімпіад, конкурсів та спортивних змагань; педагогічні працівники, які підготували переможців (переважно 50–100% посадового окладу); керівники закладів освіти — за високі результати діяльності або підготовку до нового навчального року; тренери та викладачі ДЮСШ (40–60%); ювіляри та працівники передпенсійного віку — в окремих громадах до 100% посадового окладу.

Високий рівень стимулювання спостерігається у Болградській, Визирській, Коноплянській та Куяльницькій громадах; середній рівень — в Арцизькій, Буджацькій, Вилківській, Іванівській, Маяківській, Південнівській та Подільській громадах.

У 57 територіальних громадах **надбавки за складність і напруженість**, а також за виконання особливо важливої роботи застосовувалися для певних категорій працівників. Найпоширеніші надбавки (до 50%) отримували директори ЗЗСО, ЗДО, ЦПРПП, заступники

директорів, бухгалтерів та спеціалістів з охорони праці. Менш поширені надбавки (10–45%) – водії, медичні сестри, бібліотекарі, технічні працівники. В окремих випадках надбавки досягали 100% – переважно для бухгалтерів у Кулевчанській ТГ.

25 територіальних громад не застосовували надбавок зовсім, що свідчить про нерівномірне застосування механізмів заохочення.

Отже, за результатами аналізу стандартна надбавка 50% застосовується для ключових посад, допоміжний персонал отримує менші надбавки, а максимальні – рідкісні і переважно для бухгалтерів.

Матеріальну допомогу на оздоровлення відповідно до постанови КМУ №1298 від 30.08.2002 р. непедагогічним працівникам виплачували в 69 із 82 територіальних громад. В 6 громадах надавали лише окремій категорії працівників із складу господарсько-обслуговуючого персоналу.

Преміювання всіх категорій працівників здійснювали в переважній більшості громад у розмірі від 20 до 300% посадового окладу, крім Березівської, Великомихайлівської, Великоплосківської, Захарівської, Зеленогірської, Новоборисівської, Новокальчевської, Савранської, Саратської, Тузлівської, Цебриківської та Ширяївської ТГ.

В Арцизькій, Балтській, Долинській, Кулевчанській, Плахтіївській, Слобідській, Старомаяківській, Теплицькій територіальних громадах премію надавали тільки педагогічним працівникам закладів освіти. Також у 15 територіальних громадах преміювали працівників зі складу обслуговуючо-господарського персоналу, тренерам, спеціалістам відділів освіти та окремим категоріям адміністративного складу закладів освіти.

Грошову винагороду за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків відповідно до Галузевої та обласної угод у розмірі посадового окладу отримали всі педагогічні працівники закладів ЗЗСО, ЗДО, ЗПО в 59 територіальній громаді (в 2024 році- в 70). Середній розмір винагороди по області склав 88,7% проти 95,5 % у 2024 році. Низькі відсотки виплати грошової винагороди для **всіх педпрацівників** у Піщанській ТГ (10%), Арцизькій ТГ (20%), Подільській ТГ (25%), Південнівській ТГ (50%), Городненській ТГ (50%), Захарівській ТГ (50%), Катлабузькій ТГ (50%), Саратській ТГ (50%). **У ЗЗСО найнижчі показники** цієї виплати у Савранській ТГ (20%), Ширяївській (40%), Тузлівській ТГ(50%), Роздільнянській ТГ (50%). **У ЗДО** в Миколаївській ТГ (20%), Савранській (30%), Ширяївській ТГ (50%), Раухівській ТГ (50%). **У ЗПО** в Миколаївській ТГ (20%), Савранській (30%), Ширяївській ТГ (50%).

У ході аналізу інформації щодо кількості **педагогів-наставників** та надання їм доплати у розмірі 20 % посадового окладу (ставки заробітної плати) відповідно до статті 23 Закону України «Про повну загальну середню освіту» встановлено, що в більшості територіальних громад наставництво

фактично не запроваджено або належним чином не оформлено. Про це свідчить відсутність даних або наявність позначок «—» у поданій інформації.

Разом з тим у низці громад наставництво впроваджено та забезпечено виплату доплати у повному обсязі (20 % посадового окладу), зокрема: Балтська (5/5), Василівська (1/1), Великодальницька (3/3), Вилківська (1/1), Кодимська (2/2), Лиманська сільська (3/3), Таїровська (1/1), Чорноморська міська (2/2).

Водночас зафіксовано випадки часткового або неналежного виконання законодавчої норми. Так у Бессарабській ТГ — із 6 наставників доплату отримують лише 3, Затишанській ТГ — 7 наставників, доплата не здійснюється (7/0). В Подільській ТГ- 6 наставникам встановлено доплату у зменшеному розмірі 10 %, Саратській ТГ — одному наставнику встановлено доплату у зменшеному розмірі 10 %, двом — 20 %, що свідчить про порушення вимог закону щодо фіксованого розміру доплати .

Таким чином, реалізація державної гарантії щодо встановлення педагогам-наставникам доплати у розмірі 20 % посадового окладу (ставки заробітної плати) потребує посилення контролю з боку засновників закладів освіти та уповноважених органів управління освітою, а також відповідного реагування у випадках порушення норм законодавства з метою забезпечення належної оплати праці педагогічних працівників.

Аналіз виконання п.6.3.7 Галузевої та обласної угод і колективних договорів щодо **додавної оплати праці за роботу в нічний час** показує, що в поточному році 42 територіальних громад здійснюють оплату у розмірі 40%, 20 громад – у розмірі 30%-35%, 9 територіальних громад – 20%, а 4 громад – у розмірі 20–40%. У 7 територіальних громадах сторожі відсутні, замість цього організовано відеоспостереження.

Порівняно з минулим роком спостерігається зменшення кількості громад із ставкою 40% – з 42 до 40 громад. Також відбулося зменшення громад із ставкою 30–35% – з 23 до 19 громад. Кількість громад без сторожів зросла з 4 до 7, що може відобразити часткове запровадження відеоспостереження замість фізичної охорони.

За результатами моніторингу виконання вимог **Закон України «Про охорону праці»** у закладах освіти Одеської області, загальна сума коштів, спрямованих на покращення санітарно-побутових умов та забезпечення безпеки праці, становить 58 824,49 тис. грн. Найбільші обсяги фінансування зафіксовано у Болградській, Окнянській, Ізмаїльській, Саратській та Ананіївській територіальних громадах. У частини громад фінансування мінімальне або відсутнє.

У 41 територіальних громадах працівникам встановлювали доплати **за роботу у важких і шкідливих умовах праці** у розмірі від 8 % до 20 % посадового окладу (переважно 12 %). У 2 територіальних громадах доплата надавалася в диференційованому розмірі від 4 % до 12 %. Не надавали

доплати за роботу у важких і шкідливих умовах праці у 41 територіальній громаді.

Доплата в розмірі 10% **за використання дезінфікувальних засобів** нараховувалася в 80 територіальних громадах працівникам, в яких умови праці передбачають їх використання. В 2 територіальних громадах вищезазначена доплата не провадилась взагалі, це: Шабівська ТГ, та Приморському районі Одеської ТГ.

У 63 територіальних громадах надавали **додаткові відпустки за ненормований робочий день** від 1 до 7 днів медсестрам, керівникам закладів освіти, секретарям, друкаркам, помічникам вихователів, бібліотекарям, практичним психологам, бухгалтерам, економістам, водіям, завгоспам. Водночас необхідно зазначити, що незважаючи на наявність відповідних положень у колективних договорах, не надавали додаткові відпустки за ненормований робочий день у 16 територіальних громадах. Також у 67 територіальних громадах надавали **додаткові відпустки за роботу з важкими і шкідливими умовами праці, за особливий характер праці**, у 13 територіальних громадах вищезазначені види додаткових відпусток не надавали зовсім.

У 62 територіальних громадах проходження обов'язкових медичних оглядів працівників освіти забезпечено безкоштовно за рахунок засновників. У 2 громадах медогляди були оплачені частково (Любашівська ТГ, Київський р-н м. Одеса). У 3 громадах витрати на медогляди компенсували шляхом виплати премій (Арцизька, Теплицька та Знам'янська ТГ). У 20 ТГ працівники освіти проходили медогляди за власний рахунок. Вартість таких медоглядів коливалася від 400 грн до 2000 грн. Проходження обов'язкових медичних оглядів працівниками за власний рахунок є порушенням законодавства з боку роботодавця. Виплата премій не може вважатися належною компенсацією витрат на медогляди, оскільки премія є формою заохочення, а не механізмом відшкодування обов'язкових витрат, які відповідно до законодавства мають забезпечуватися роботодавцем.

У зв'язку з можливими проблемами щодо виконання на місцях постанови Уряду про підвищення заробітної плати працівникам освіти у 2026 році, проведено аналіз реалізації цього рішення в територіальних громадах. Підвищення забезпечено в усіх громадах.

Водночас станом на 01.02.2026 року зафіксовано негативну тенденцію: частина громад, підвищуючи посадові оклади, паралельно зменшує розмір надбавки за престижність педагогічної праці на 5–20%. Зокрема, у січні 2026 року: у 20 територіальних громадах зменшено надбавку педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти; у 8 територіальних громадах — педагогам закладів дошкільної, позашкільної освіти та інших установ, що фінансуються з місцевих бюджетів. Так у Вигодянській ТГ

зменшено надбавку на 15% для всіх педагогічних працівників, в Арцизькій та Болградській ТГ — на 5%. У 9 територіальних громадах зменшення надбавки педпрацівникам у ЗЗСО становило від 5% до 20%, у 5 територіальних громадах зменшено надбавку працівникам ЗДО на 5–25%.

Натомість у 2026 році спостерігається і позитивна динаміка щодо підвищення розміру надбавки:

- педагогічним працівникам ЗДО — у Чорноморській селищній, Овідіопольській, Старомаяківській, Подільській територіальних громадах;
- педагогічним працівникам ЗЗСО — в Окнянській та Білгород-Дністровській територіальних громадах.

Таким чином, ситуація із встановленням надбавки за престижність педагогічної праці в територіальних громадах області залишається неоднорідною, що потребує подальшого реагування та ініціювання вирівнювання підходів до оплати праці педагогічних працівників незалежно від типу закладу освіти та фінансової спроможності громади.

Заступник голови Одеської ОО ППОНУ

Оксана ПУШНОВА